

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

СЕКЦІЯ 1. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Владислав МОНШЬОР,

директор Регіонального центру підвищення кваліфікації

вчителів „WOM” в Бельсько-Бяла

Бельсько-Бяла, Польща

Марина КИРИЛЮК,

доктор педагогічних наук,

Регіональний центр підвищення кваліфікації

вчителів „WOM” в Бельсько-Бяла

Бельсько-Бяла, Польща

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Економічні, соціально-культурні зміни, що відбуваються в Польщі, породжують нові виклики на ринку праці для представників багатьох професій, не виключенням є і вчителі [1]. Безпосередній вплив здійснюють різні нормативно-правові акти, що визначають принципи функціонування професії вчителя, регламентують напрям професійної діяльності вчителя, його професійний розвиток і вдосконалення. Реалізація нових освітніх програм, що впливають із реформи в системі освіти, вносять зміни в професійну підготовку й підвищення кваліфікації вчителів.

Наразі діють наступні законодавчі акти, відповідно до яких здійснюється підвищення кваліфікації вчителів:

1. Закон про освіту – основний Закон, що стосується системи освіти в Польщі (регламентує створення центрів підвищення кваліфікації вчителів та встановлює загальні принципи їхньої діяльності) [2].

2. Карта (статут) вчителя – нормативний документ, що описує професійний статус вчителя, встановлює обов'язок здійснювати підвищення

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція кваліфікації вчителів без відриву від роботи та визначає способи фінансування підвищення кваліфікації вчителів [3].

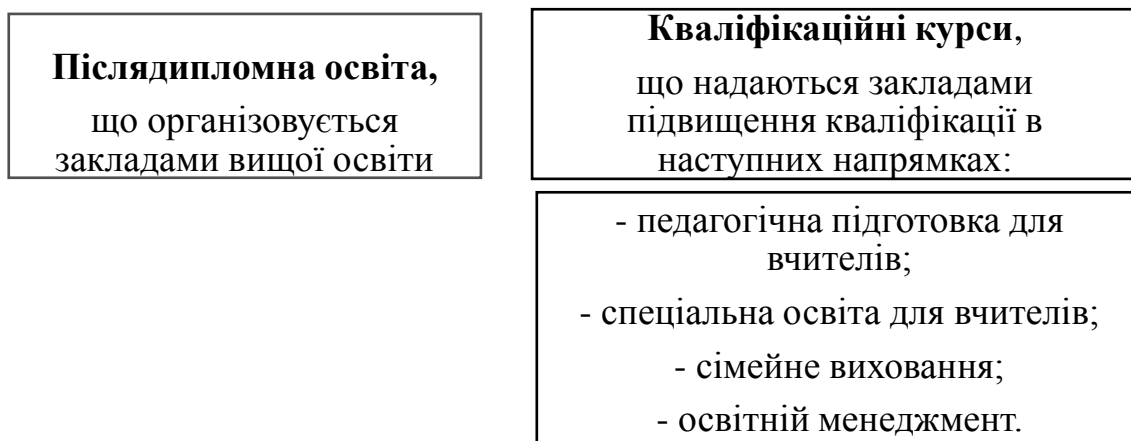
3. Інші підзаконні акти.

Форми професійного вдосконалення вчителів достатньо різноманітні. Серед них – курси, практичні заняття, педагогічні ради (виїзні), майстер-класи, семінари та конференції, котрі організуються закладами підвищення кваліфікації вчителів (державними і недержавними), закладами вищої освіти, педагогічними бібліотеками, різними освітніми організаціями і товариствами.

Фінансування підвищення вчителів відбувається відповідно до джерел фінансування:

Джерела фінансування підвищення кваліфікації вчителів		
Державні фінанси		Недержавні фінанси
Фінанси державних закладів післядипломної освіти (освітня субвенція на підставі кількості учнів та субвенція на оплату праці вчителів-консультантів)	Асигнування, які зарезервовані у кошторисах органів управління освітою, що складає 0,8% заробітної плати вчителів	Оплата, яку здійснюють вчителі

Якщо вчитель бажає отримати нову кваліфікацію, він може скористатися системою здобуття нових кваліфікацій для вчителів, а саме:

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Говорячи про підвищення кваліфікації вчителів в Польщі ми розуміє систему різноманітних інституцій: центри підвищення кваліфікації, педагогічні бібліотеки, психолого-педагогічні консультації, заклади вищої освіти та інші органи, до статутних завдань яких входить підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Розглянемо систему підвищення кваліфікації вчителів в Польщі:

Заклади підвищення кваліфікації вчителів			
Державні (82)			Недержавні (299)
Центральний (Міністерство)	Обласні (місцеве самоврядування)	Районні, міські (місцеве самоврядування)	Юридичні та фізичні особи
Вчителі- консультанти	Вчителі- консультанти	Вчителі- консультанти	

В Сілезькому воєводстві (центр воєводства – місто Катовіце) налічується 8 державних установ підвищення кваліфікації, 47 – приватних та працює 65 вчителів-консультантів (обслуговують майже 78 тисяч педагогів).

Основні завдання державних установ підвищення кваліфікації вчителів, якими опікується Міністерство освіти і науки Польщі полягає у:

- підготовці та реалізація державних програм професійного розвитку вчителів;
- підтримці державних центрів підвищення кваліфікації вчителів, психолого-педагогічних консультацій, педагогічних бібліотек у рамках їхніх завдань, визначених Міністерством освіти та науки;
- організації підвищення кваліфікації для директорів та вчителів, які працюють у центрах підвищення кваліфікації, консультаційних центрах та педагогічних бібліотеках;
- розробці та публікації інформаційних та методичних матеріалів.

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція

Завданнями закладів підвищення кваліфікації вчителів, що перебувають у розпорядженні органів місцевого самоврядування є:

- організація та проведення навчання вчителів без відриву від роботи, в тому числі для молодих вчителів;
- організація та проведення підвищення кваліфікації керівників шкіл та установ, у тому числі вперше призначених на посаду, у сфері управління освітою;
- додаткові завдання у сфері підвищення кваліфікації педагогічних працівників на замовлення вищого органу управління освітою;
- організація та проведення підвищення кваліфікації вчителів, які виступають у ролі наставників під час професійного зростання молодих вчителів.

Додатковим завданням для воєводських закладів підвищення кваліфікації вчителів є збір та надання інформації про наявні форми педагогічної освіти та підвищення кваліфікації вчителів.

Форми роботи центру підвищення кваліфікації:

підтримка шкіл та освітніх установ - планування та проведення заходів, спрямованих на покращення роботи школи чи установи

мережі співпраці та самоосвіти - організований спосіб співпраці, спрямований на покращення власного професійного рівня, зокрема через обмін досвідом

семінари, конференції, воркшопи, лекції, тренінги тощо

поширення педагогічного досвіду (публікації)

В центрах підвищення кваліфікації працюють вчителі-консультанти (*doradcy metodyczni*), завдання яких полягає у підтримці вчителів та

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

педагогічних рад (розвиток методичних навичок; планування, організація та вивчення наслідків дидактичного та виховного процесів, враховуючи різноманітні потреби учнів), розробка, вибір та адаптація освітніх програм, здійснення інноваційної діяльності. Вчитель-консультант виконує свої завдання шляхом надання індивідуальних консультацій; проведення навчальних занять, відкритих уроків та майстер-класів; організації інших форм підвищення кваліфікації для підтримки дидактичної та виховної роботи вчителів; організації та проведення мереж співпраці та самоосвіти для вчителів і директорів шкіл та установ.

Кожна людина повинна вдосконалюватись, вчителі також повинні вдосконалюватись, адже змінюється реальність навчання, постійно з'являються технічні новинки, розвивається діджиталізація. Потрібно більше систематизувати систему підвищення кваліфікації вчителів – мудро, розсудливо. Це питання є основним для передачі знань учням.

Таким чином, дослідження показали, що системи підвищення кваліфікації вчителів у післядипломній освіті України та Польщі мають багато спільного на етапі формування цілей і завдань, визначенні принципів та функцій, виборі напрямів розвитку їх освітньої діяльності. Певні відмінності спостерігаються в структурах систем підвищення кваліфікації фахівців та джерелах їх фінансування, змісті й формах професійного вдосконалення вчителів, що пояснюється веденням державної політики й управління в галузі освіти цих країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Piróg D. Kariera zawodowa nauczycieli w warunkach przemian w systemie edukacji: zarys stanu badań : Przedsiębiorczość – edukacja. 2018. №14. P. 495–509. [in Poland].

2. Prawo oświatowe <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000059/U/D20170059Lj.pdf> (дата звернення 08.03.2024).

3. Karta Nauczyciela <https://www.prawo.vulcan.edu.pl/przegdok.asp?qdatprz=akt&qplikid=2> (дата звернення 08.03.2024).

4. Oferta doskonalenia 2023/2024 https://www.wombb.edu.pl/?page_id=8194 (дата звернення 08.03.2024).

*Анастасія РАДОВЕНЧИК,
здобувач третього (доктор філософії) рівня вищої освіти
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
м. Ізмаїл, Україна*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ - ПЕРШОКУРСНИКІВ В АДАПТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

В основі адаптації за допомогою психолого-педагогічної підтримки особистості лежить усунення протиріччя між вимогами, що висувуються умовами нового середовища, та готовністю особистості до них на основі попереднього досвіду. Вирішення цих протиріч здійснюється шляхом перебудови діяльності та поведінки особистості, а також регулюючого впливу навчаючих на процес взаємодії особистості та середовища, що зумовлює динаміку процесу адаптації. Слід зазначити, що адаптація студентів до умов вищого навчального закладу виступає у контексті психолого-педагогічної підтримки як одна з ліній їх розвитку та передбачає підтримку способів її здійснення – саморозвиток особистості в її особистісному та професійному аспекті. При цьому адаптація як психологічна увімкненість особистості у соціальне та професійне середовище відбувається в міру того, як дане середовище виявляється сферою реалізації життєвих планів, потреб та прагнень особистості, а індивід розкривається у спільності як особистість та індивідуальність [1, с. 190-195]. Однак пасивна адаптація, заснована на принципі гомеостазу, забезпечує лише зовнішній комфорт та не веде до розкриття особистісного потенціалу, тому необхідно стимулювання активної адаптації, що передбачає розширення поля